

Kwartaalbericht

Vlaamse arbeidsmarkt

Maart 2023

In dit kwartaalbericht nemen we opnieuw poolhoogte van de recentste stand van zaken van de Vlaamse arbeidsmarkt op vlak van werkzaamheid en werkloosheid, tewerkstelling en sectoren, en vacatures en krapte. Onze vaststellingen onderstrepen verder het verhaal van het voorgaande kwartaalbericht. Positief nieuws bij uitstek is dat de Vlaamse werkzaamheidsgraad, met een nieuwe toename in het vierde kwartaal van 2022, reeds een jaar nieuwe recordhoogtes opzoekt. Anderzijds stellen we vast dat jongeren en kortgeschoolden qua arbeidsmarktdeelnemers nog steeds ver verwijderd zijn van hun pre-COVID-19-niveau. Personen met een arbeidshandicap kennen dan weer een sterke negatieve jaargroei van de werkzaamheidsgraad.

Verscheidene andere arbeidsmarktindicatoren toonden de voorbije kwartaalberichten gunstige signalen: zo kende de vacaturemarkt een absolute hoogconjunctuur, nam de werkloosheidsgraad stelselmatig af, en groeide de loontrekkende tewerkstelling verder aan. Dit kwartaalbericht herbevestigt de eerste kantelpunten die we bij enkele indicatoren vaststelden, en trekt die lijn verder door. De vacaturemarkt koelt wat af, de werkloosheidsgraad stabiliseert op kwartaalbasis, het aantal werkzoekenden zonder werk kent een verdere stijging en de loontrekkende tewerkstelling een lichte afname. De krapte op de arbeidsmarkt blijft wel erg overheersend: met 1,8 werkzoekenden zonder werk per openstaande vacature. De toekomst van de Vlaamse arbeidsmarkt blijft daarbij wel in erg veel onzekerheid gehuld, met een inflatie die hardnekkiger blijkt dan aanvankelijk gedacht.

Werkzaamheid & werkloosheid

Het **trendniveau van de werkzaamheidsgraad** sluit 2022 af op (andermaal) het hoogste niveau ooit. In Vlaanderen was 76,7% van de bevolking tussen 20 en 64 jaar aan het werk, voor België wordt net drempel van 72% niet gehaald (71,9%). Hiermee ligt de Vlaamse werkzaamheidsgraad 1,5 ppt hoger dan een jaar eerder, wat zelfs een vol procentpunt beter is dan in het laatste kwartaal voor de aanvang van de COVID-19-crisis (het eerste kwartaal van 2020).

De werkzaamheidskloof tussen Vlaanderen en de overige gewesten blijft hierbij nog steeds bijzonder diep. Het Waals Gewest volgt in het vierde kwartaal van 2022 met een werkzaamheidsgraad van 65,7% op 11,1 ppt, terwijl het Brussels H. Gewest 11,6 ppt lager aftekent (65,2%). Dat het Brussels H. Gewest hiermee het Waals Gewest nagenoeg bijbeende is des te opmerkelijker. In één jaar tijd kromp de werkzaamheidskloof tussen beide gewesten van -3,0 ppt tot -0,5 ppt.

In het afgelopen jaar nam de werkzaamheidsgraad in Vlaanderen bij mannen iets sterker toe (+1,6 ppt) dan bij

vrouwen (+1,3 ppt), waarbij deze groep de kaap van 80% overschrijdt. Hierdoor werd de genderkloof opnieuw uitgediept van -6,6 ppt tot -7,0 ppt. Wanneer we kijken naar de verschillen op vlak van leeftijd, stellen we vast dat alle leeftijdsgroepen er het laatste jaar op vooruit gingen, met de sterkste jaargroei bij de 55-plussers (+2,6 ppt). Deze leeftijdsgroep maakte tevens ook de grootste groei door sinds het eerste kwartaal van 2020 (+4,1 ppt). De 20- tot 24-jarigen daarentegen hebben, ondanks een mooie jaargroei van +2,2 ppt in 2022, hun precrisisniveau nog steeds niet bereikt (-4,1 ppt).

Ook de kortgeschoolden zijn nog steeds ver verwijderd van hun precrisisniveau. Met een werkzaamheidsgraad van 51,3% blijven zij 3,8 ppt onder hun niveau van het eerste kwartaal van 2020. In het afgelopen jaar maakte deze groep amper vooruitgang met een jaargroei van +0,1 ppt. De werkzaamheidsgraad van personen met een migratieachtergrond heeft daarentegen, door een sterke jaargroei van +2,8 ppt, wel de precrisiskloof overbrugd. Elf kwartalen na de uitbraak van de COVID-19-crisis bereiken

zij opnieuw een werkzaamheidsgraad van 62,6%, slechts 0,1 ppt lager dan voor de crisis.

De meest opvallende evolutie vinden we echter terug bij de personen met een arbeidshandicap. Zij kunnen niet enkel als enige groep geen positieve jaargroei voorleggen, de negatieve jaargroei is daarenboven groot te noemen (-2,7 ppt). Gedurende de COVID-19-pandemie was de werkzaamheidsgraad van PMAH, samen met deze van de 55-plussers, een van de meest standvastige groepen. Met een werkzaamheidsgraad van 46,5% sluiten ze 2022 evenwel op hetzelfde niveau af als bij aanvang van de van de pandemie (+0,1 ppt).

Ook het **trendniveau van de werkloosheidsgraad** vertoonde in 2022 een sterke negatieve jaargroei. Het jaar wordt zowel voor Vlaanderen, als voor België met een daling van 0,7 ppt afgesloten. Voor het eerst sinds het derde kwartaal van 2021 is er echter geen daling meer ten opzichte van het voorgaande kwartaal: zowel de Vlaamse werkloosheidsgraad, als de Belgische blijven hun zelfde niveau behouden (respectievelijk 3,2% en 5,6%). Het Vlaams Gewest zit hiermee op zijn precrisisniveau en lijkt zo te stabiliseren op een relatief laag niveau van werkloosheid. België heeft haar precrisisniveau nog niet bereikt (+0,3 ppt sinds het eerste kwartaal van 2020). Oorzaak hiervan is de duidelijk gestegen werkloosheidsgraad in het Waals Gewest (+1,2 ppt).

De daling van de werkloosheidsgraad tussen 2022 en 2021 zet zich over alle groepen door. De grootste jaar op jaar daling zien we terug bij de 15- tot 24-jarigen, met een terugval van de werkloosheidsgraad van 13,5% tot 11,0% (-2,5 ppt). Hiermee wordt de, nog steeds zeer grote, kloof met de overige leeftijdsgroepen iets kleiner: van 10,6 ppt naar 8,4 ppt bij de 25- tot 54-jarigen en van 10,0 ppt naar 8,9 ppt bij de 55-plussers. Desalniettemin blijft de jongste leeftijdscategorie ver verwijderd van hun precrisisniveau van 8,7% (+2,2 ppt). De enige andere groep die nog een duidelijk verschil laat optekenen, zijn de kortgeschoolden: met een werkloosheidsgraad van 5,9% zitten zij nog 1,4 ppt verwijderd van hun precrisisniveau (4,6%).

Opvallend is dat de enige groep die geen positieve jaargroei van de werkzaamheidsgraad kon voorleggen, de personen met een arbeidshandicap, wel een sterke terugval van de werkloosheidsgraad vertoont (-1,2 ppt op jaarbasis, en zelfs -1,8 ppt sinds het eerste kwartaal van 2020). Onder de personen met een arbeidshandicap zullen zo een toegenomen deel personen in niet-

beroepsactiviteit terug te vinden zijn, met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

In maart 2023 werden er in totaal 189 040 **werkzoekenden zonder werk** (wzw) geteld. Op maart 2022 na waren er nooit minder wzw in deze maand. Ondanks het nog steeds erg lage aantal wzw, is er wel voor de 5de maand op rij een stijging van de jaargroei. Het tempo van deze toename lijkt ook te versnellen, zeker in maart 2023. Ook ten opzichte van februari 2023 is er immers een toename van het aantal wzw (+3508 of +1,9%). Dit maakt de evolutie van het aantal wzw in maart 2023 des te bijzonder: het was van 2020 geleden dat er in deze maand een positieve maandgroei kon voorgelegd worden, voorafgaande keer dat dit voorviel was in het crisisjaar 2009.

Zoals we reeds in het **voorgaande kwartaalbericht** constateerden, wordt de toename van het aantal wzw hierbij gestuwd door een influx van nieuwe werkzoekenden. Terwijl bij de 55-plussers en langdurige wzw zich nog steeds een dalende trend doorzet, stellen we wel een sterke toename vast van het aantal nieuwe werkzoekenden en van wzw met een migratieachtergrond. Vooral wzw met achtergrond uit conflictgebieden nemen toe: er kwamen maar liefst 5844 wzw met een Oekraïense (+1961,1%) en 1160 wzw met een Afghaanse achtergrond (+47,1%) bij in vergelijking met een jaar geleden. Ook bij wzw met een Marokkaanse achtergrond is er een duidelijk toename (+1439 of +52,9%).

Qua **uitstroom naar werk** van wzw is er wel een lichte toename vast te stellen, met een positieve jaargroei in zowel december (+0,4 ppt) als januari (+0,2 ppt). Ondanks deze licht hogere uitstroom, worden de cijfers van voor de aanvang van de COVID-19-pandemie nog steeds niet bereikt. In januari 2020 en in januari 2019 lagen de uitstroompercentages telkens 0,8 ppt hoger. De mindere uitstroomcijfers tussen mei en november 2022 zorgen ervoor dat het voortschrijdend gemiddelde over de laatste 12 maanden net onder het niveau van een jaar eerder blijft (9,2% ten opzichte van 9,3%). De sterkste terugval doet zich voor bij de personen die tussen één en twee jaar werkloos zijn (-0,9 ppt), de min-25-jarigen (-0,7 ppt) en de hooggeschoolden (-0,6 ppt).

Naar de cijfers: Werkzaamheid & Werkloosheid >

Tewerkstelling & sectoren

Tussen het derde en het vierde kwartaal van 2022 was er een lichte daling van de Vlaamse **loontrekkende tewerkstelling** met zo'n 5950 personen (-0,2%). De jaar-op-jaar vergelijking met het vierde kwartaal van 2021 toont evenwel een stijging met zo'n 28 200 personen (+1,2%). Vergeleken met deze evolutie in koppen, was de evolutie in arbeidsvolume nog positiever: het aantal voltijds equivalenten steeg in het vierde kwartaal van 2022 met +2,2% op jaarbasis.

De administratieve tewerkstellingscijfers op sectorniveau lopen een kwartaal achter op de algemene tewerkstellingscijfers van hierboven. Bekijken we sectorevoluties uitgedrukt in koppen, dan observeren we voor de secundaire sector (industrie, bouw en energie) een stijging van de loontrekkende tewerkstelling met +1,0% in het derde kwartaal van 2022 ten opzichte van het derde kwartaal van 2021. In de tertiaire (commerciële diensten) en de quataire (publieke diensten) sector gaat het om een tewerkstellingsgroei van respectievelijk +1,2% en +1,4%.

Na de informaticasector (+7,0%) is de sterk door de COVID-19-crisis getroffen horeca en toerisme de sector met de grootste procentuele jaar-op-jaar stijging van de tewerkstelling in het derde kwartaal van 2022, met een toename van +6,8%. Ten opzichte van het pre-COVID-19-niveau gaat het evenwel nog steeds om een daling van zo'n -1,8%. Een andere zwaar getroffen sector, die van cultuur en recreatie, nemen we niet op in onze analyse, aangezien we ons, zoals steeds, beperken tot de sectoren met meer dan 20 000 werknemers in het Vlaams Gewest.

De andere sterk groeiende subsectoren zijn consultancy (+4,9%), chemie (+4,1%), logistiek (+3,9%), de metaalindustrie (+3,1%) en de vervaardiging van (elektrische) apparaten (+2,7%).

De sectoren met de grootste jaar-op-jaar daling van de tewerkstelling in het derde kwartaal van 2022 zijn de uitzendsector (-2,9%), het garagewezen (-0,7%) en de financiële sector (-0,7%). Ook de kleinhandel (-0,3%) en de sector 'onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapsverzorging' (waaronder ook de dienstenchequetewerkstelling valt) kende een lichte daling (-0,1%).

De grootste subsector, het onderwijs, kende een tewerkstellingsgroei van +1,9%. In de gezondheidszorg en de maatschappelijke diensten – twee andere belangrijke pub-

lieke dienstensectoren – nam het aantal loontrekkenden toe met respectievelijk +1,3% en +1,1%.

[Naar de cijfers: Terwerkstelling & sectoren >](#)

Vacaturemarkt & krapte

In maart 2023 registreerde de Vlaamse arbeidsbemiddelingsdienst VDAB 31 639 **ontvangen vacatures**, 5891 minder in vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder (-15,7%). Hiermee zijn er voor de negende maand op rij minder vacatures ontvangen dan in dezelfde periode een jaar voordien. Deze daling is relatief groot, maar het aantal ontvangen vacatures stond vorig jaar dan ook op een recordniveau (37 530). Ook in de voorbije 12 maanden werden er -7,0% minder vacatures gemeld dan in dezelfde periode een jaar voordien. Dat neemt niet weg dat er nog steeds veel vacatures werden ontvangen in maart: het aantal vacatures ligt nog steeds meer dan een kwart (+28,4%) hoger dan de periode voor de coronapandemie (april 2019-maart 2020). Bovendien is het de op één na beste maand maart sinds het begin van de meting. Ten opzichte van vorige maand werden er, na een daling op maandbasis in februari (-5,7%), weer meer vacatures (+6,8%) gemeld aan VDAB.

In het algemeen is er sinds het begin van 2022 een dalende trend bezig van de groei van het aantal ontvangen vacatures op basis van het voortschrijdend gemiddelde over 12 maanden. Aan het begin van 2023 werden er enkel van tijdelijke jobs (-9,1%) en jobs die ervaring vereisen (-6,0%) minder vacatures ontvangen. Met uitzondering van jobs met een vast contract (+0,4%), ging het in februari 2023 bij de andere geobserveerde groepen dan weer telkens om een krimp in aantal vacatures. In maart 2023 is dat voor alle groepen het geval. De sterkste daling vinden we terug bij de tijdelijke jobs (-16,3%) en jobs die ervaring vereisen (-11,2%). De opdeling naar sector leert dat van de tien grootste sectoren nog slechts twee een positieve jaargroei (voortschrijdend gemiddelde over 12 maanden) laten optekenen in maart, namelijk de bouw (+14,1%) en 'informatie, media en telecom' (+10,6%). Twee maanden eerder ging het in de meerderheid van de sectoren nog om positieve cijfers. De sector 'Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling' is opnieuw de hekkensluiter (-25,4%). Echter, voor alle sectoren stellen we vast dat de groeipercentages doorgaans minder groot of sterker negatief zijn geworden de voorbije maanden.

Ook voor de **openstaande vacatures** telt VDAB minder vacatures op jaarbasis (-7046). In totaal gaat het in maart 2023 om 74 387 vacatures. Gedurende 2022 was er reeds sprake van een dalende groei en die trend zet zich momenteel verder, met voor de vijfde maand op rij een negatieve jaar-op-jaar evolutie (-8,7%). Deze evolutie wordt bovendien sterker negatief, met een evolutie op jaarbasis van -2,7% in januari en -5,3% in februari. Net zoals bij de ontvangen vacatures, groeit het aantal openstaande vacatures wel nog op maandbasis, hoewel beperkt (+0,5%, +369 meer openstaande vacatures). Vorige maand was de groei nog iets omvangrijker (+4,0%, +2825). Ook op basis van het voortschrijdend gemiddelde over 12 maanden zijn er meer openstaande vacatures in maart (+14,3%). Dat laatste percentage is wel al sinds april 2022 (77,9%) kleiner aan het worden. Na maanden van een dalende spanningsratio, met steeds minder werkzoekenden zonder werk in bemiddeling per openstaande vacature, stellen we in de eerste drie maanden van 2023 een beperkte toename vast: de **spanningsratio evolueert** van 1,7 in het najaar van 2022 naar 1,8 in de maanden van het eerste kwartaal van 2023. Ondanks de lichte ontspanning van de spanningsindicator, blijft de Vlaamse arbeidsmarkt erg krap.

[Naar de cijfers: Vacatures & krapte >](#)

Ruben De Smet

Ines Penders

Boie Neefs

Sarah Vansteenkiste

Steunpunt Werk